

31/1994. (VI.28.) FM rendelet

a fajtaelismerés rendjéről

Az állattenyésztésről szóló 1993. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Tv.) végrehajtására, a Tv. 49.§-a (1) bekezdésének a)/7. pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1.§ Tenyészállatot, szaporítóanyagot a fajta önálló nevének egyidejű feltüntetésével, kizárólag fajtaelismeréssel rendelkező vagy fajtaelismerésre bejelentett fajtákból, hibridekből, illetve keresztezési programokból (a továbbiakban együtt: fajtákból) lehet forgalomba hozni.

2.§ (1) Fajtaelismerést kell kérni a Tv. hatálya alá tartozó állatfajok önálló névvel megjelölt fajtáira, amelyeket gazdasági céllal, köztenyésztésben kívánnak forgalmazni.

(2) A fajta vizsgálatát szolgáltatásként az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet (a továbbiakban: OMMI) akkor is elvégezheti, ha azt a hazai köztenyésztésben nem kívánják felhasználni, illetve azokra a fajokra, fajtákra is, amelyekre kötelezően nem terjed ki a törvény hatálya.

(3) Az állatfajta szabadalmazására irányuló eljáráshoz az OMMI az (1) bekezdés szerinti fajtaelismerésen kívül is elvégzi a fajta vizsgálatát, díjfizetés ellenében. Szabadalmazott új állatfajta a vonatkozó jogszabály szerint csak fajtaelismerést követően vehető köztenyésztésbe.

3.§ A rendelet alkalmazásában

fajta: az állatok valamely lényeges tulajdonsága alapján a fajtaelismerési eljárás során önálló névvel megkülönböztetett köre;

köztenyésztés: a tenyészállat, árutermelő állomány, szaporítóanyag forgalomba hozatala, átadása más tenyésztő, illetve állattartó részére;

önálló fajtanév: a már elismert fajták nevével eltérő név vagy jelölés.

4.§ (1) A fajtaelismerést annak a természetes és jogi személynek, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságnak (a továbbiakban együttesen: bejelentő) kell kérnie, aki a fajtát a hazai köztenyésztésben kívánja felhasználni.

(2) Természetes személy csak akkor lehet bejelentő, ha egyben az elismerésre bejelentett fajta nemesítője is, és a fajta reprodukálásához szükséges tenyészállatok a tulajdonában vannak vagy azoknak a tulajdonosai írásban nyilatkoztak, hogy a tulajdonukat képező állatokat a tenyésztési program végrehajtására a nemesítő rendelkezésére bocsátották.

(3) Külföldi bejelentő csak akkor kérheti a fajta elismerését, ha a származási országban, az ott érvényes előírások alapján a fajta tenyésztőjeként, tulajdonosaként vagy mint fajtavédelmet élvezőt bejegyezték.

(4) Abban az esetben, ha a köztenyésztésbe vétel egyben a Tv.hatálya alá tartozó tenyésztő szervezetként történő elismerését is jelenti, a fajtaelismerési eljárást az új tenyésztő szervezetnek - mint bejelentőnek - kell kérnie, és a fajtaelismerésre irányuló vizsgálatot a szervezet elismerésére irányuló vizsgálattal együtt kell elvégezni.

5.§ (1) A fajtaelismerést az erre a célra szolgáló bejelentési íven kell kérni az OMMI-től.

(2) Az OMMI a hozzá beérkezett kérelmeket felülvizsgálja, és ha az formai szempontból megfelelő, azt az erre a célra rendszeresített nyilvántartási könyvbe bevezeti. A nyilvántartási könyv közokirat.

(3) A bejelentésnek tartalmaznia kell

- a) a bejelentő nevét (cégét), címét, telephelyét;
- b) a faj és fajta megnevezését;
- c) a fajta besorolását (7.§);
- d) a tenyésztő-, illetve árutermelő állomány létszámát és helyét;
- e) a nemesítési, honosítási, keresztezési eljárást;
- f) azt, hogy a faj vagy a fajta géntechnológiával módosított-e, illetve géntechnológiával módosított szervezetet tartalmaz-e;"
- g) a genetikai programot;
- h) a fajta küllemi leírását, hibrid és keresztezési eljárás esetén a végterméket előállító szaporító fokozatokra is;
- i) a főbb vagy gazdaságilag fontos paraméterek ismert vagy várható értékét, hibridek, keresztezési eljárások, tenyészvonalak esetében figyelemmel a szaporító fokozatokra is;
- j) a nemesítő nevét;
- k) egyéb, a bejelentő által megjelölt vizsgálati szempontot.

Az 5.§ (3) bekezdésének f) pontja az 1/1999. (I.14.) FVM rendelet 20.§ (1) bekezdésével megállapított szöveg (a korábbi f)-j) pont g)-k)-ra változott).

(4) A bejelentő felelős a bejelentésben foglaltak valódiságáért, az esetleges változásokat az OMMI-vel közölnie kell.

6.§ (1) A fajtákat a bejelentéskor és az elismeréskor a 7-10.§-ok szerint be kell sorolni.

(2) A besorolást a bejelentőnek a bejelentési íven kell elvégeznie. Abban az esetben, ha a besoroláskor a bejelentő és az OMMI véleménye eltérő, ellenkező bizonyításáig a vizsgálatot az OMMI által megállapított besorolás alapján kell megkezdeni.

7.§ A fajták besorolását

- a) a nemesítés végeredménye,
 - b) a származás, és
 - c) a védettség
- alapján kell elvégezni.

8.§ (1) A nemesítés végeredménye [7.§ a) pont] szerint a fajta besorolása lehet

- a) fajtatiszta, amennyiben az utódgeneráció a szokások tenyésztési elvek figyelembevételével mellett a fajtába tartozó bármely hím- és nőivarú állat párosításával előállítható; vagy
- b) hibrid, amennyiben a végtermék előállítása a speciális tenyészvonalak tervszerű párosításával történik;
- c) keresztezési program:
 1. tenyészvonal, ha a gazdasági és tenyészcél csak hím- vagy csak nőivarú tenyészállatok előállítására vonatkozik,
 2. keresztezés, ha a párosítandó állatok köre csak fajtamegjelöléssel kerül meghatározásra.

(2) Nem lehet fajtaelismerést kérni olyan hibridekre, amelyeknél a párosítandó állatok köre csak fajtanévvel van megjelölve, kivéve, ha a fajták különböző fajokba tartoznak.

9.§ Származás szerint [7.§ b) pont] a fajta besorolása lehet

- a) hazai, amelynek tenyészcélját, a nemesítésére és fenntartására irányuló tenyésztési módszert itthon dolgozták ki, és a tenyésztési programot, a fajta szaporítását hazai, elismert tenyésztő szervezet, illetve bejelentő hajtja végre, vagy
- b) honosított, ha az eredeti tenyészcélt külföldön határozták meg, tenyészanyaga külföldről került be a hazai köztenyésztésbe, de a szaporítására irányuló tenyésztési programot hazai, elismert tenyésztő szervezet, illetve bejelentő hajtja végre, vagy

c) külföldi, ha tenyészcélját külföldön határozták meg, előállítását, szaporítását külföldi tenyésztő szervezet, illetve bejelentő végzi.

10.§ (1) Védettség szerint [7.§ c) pont] a fajta besorolása lehet

a) védett, amennyiben

1. nemesítője ismert, és

2. márkanévvel, szabadalommal vagy más jogi védelemmel rendelkezik; vagy

b) szabad besorolású, világfajta, feltéve, ha az a) pontban foglalt feltételek nem állnak fenn, illetve, ha a fajtaelismerésre történő bejelentést tenyésztő egyesület vagy szövetség tette, és az elismerést követően a fajtafenntartás egyesületi vagy szövetségi formában történik.

(2) Nem lehet védettnek [(1) bekezdés a) pont] besorolni a honosított vagy külföldi fajtát, ha az eredeti hazájában fenntartása egyesületi, szövetségi vagy annak megfelelő szervezetekben történik, továbbá a keresztezési programot.

(3) Az (1) bekezdés 2. pontja szerinti esetben a védelmet élvező a tenyészanyag forgalomba hozatala, köztenyésztésbe vétele során a védelemre utaló megkülönböztető elnevezés vagy jelölés használatát feltételhez kötheti.

11.§ (1) Fajtaelismerésre nem lehet bejelenteni fajtát szabadalmazott, illetve már közzétett vagy fajtaelismerésre bejelentett fajták nevével.

(2) Az OMMI a bejelentésben foglaltakat - kivéve a fajta és a bejelentő nevét - a bejelentő engedélye nélkül az elismerést megelőzően mással nem közölheti.

12.§ (1) Ha az elismerésre bejelentett fajta előállításához valamely védett fajtát is felhasználtak, a bejelentőnek meg kell szereznie a védelmet élvezőtől a védett fajta felhasználására vonatkozó jogot, és a bejelentéshez csatolnia kell az erre vonatkozó megállapodást.

(2) Védett fajta esetén a védelmet élvezőtől hozzájárulást kell beszerezni az eredeti fajtanév használatához.

(3) Ha a fajta védett, de a védelmet élvező nem járul hozzá az eredeti fajtanév használatához, a bejelentő nem kérhet jogi védettséget a fajtára.

13.§ (1) Honosított vagy külföldi fajtát az eredeti elnevezéssel kell bejelenteni.

(2) Külföldi fajtát Magyarországon bejegyzett szervezet vagy magyarországi lakóhellyel rendelkező magyar állampolgár is bejelenthet. Abban az esetben, ha a külföldi fajta védett, a hazai fajtaelismerést kérőnek a bejelentéshez csatolnia kell

a) a 12.§ (1) bekezdése szerinti megállapodást;

b) a fajta hazai tenyésztésére, forgalmazására feljogosító, a fajta eredeti tulajdonosától vagy tenyésztőjétől származó jogokat és köteleességeket igazoló iratokat.

(3) A bejelentőnek külföldi fajta esetében be kell szereznie a fajta eredeti tulajdonosának vagy tenyésztőjének nyilatkozatát arról, hogy saját országában az ott érvényes szabályok szerint bejegyzett, illetve jóváhagyott tenyésztő szervezet vagy az adott országban érvényes szabályok szerint működik.

14.§ (1) A fajtaelismerésre bejelentett fajta, hibrid esetében a különböző szaporítási fokozatok vagy a végtermék előállítására szolgáló tenyészanyagoknak a bejelentő - tenyésztő egyesület vagy szövetség esetében azok tagjainak - tulajdonában kell lennie.

(2) Tenyészállat és szaporítóanyag forgalomba hozatalára csak a bejelentő - tenyésztő egyesület vagy szövetség esetében

annak tagjai - vagy az általa integrált tenyésztő, illetve mesterséges termékenyítő jogosult. Hibridek esetében vonalakba, a különböző szaporítási fokozatokba tartozó tenyészállatok eladása egyben az egyed tenyészállatként történő értékesítéséhez való hozzájárulásnak is minősül.

(3) A bejelentő a tenyészállat forgalomba hozatala során feltételeket határozhat meg a tenyészállatoktól forgalmazott szaporítóanyag felhasználásával kapcsolatban.

15.§ (1) A fajtaelismerésre irányuló eljárás célja annak megállapítása, hogy a bejelentő által a bejelentésben megadottak a valóságnak megfelelnek, és a fajtára jellemző értékmérő tulajdonságok reprodukálhatók.

(2) Az OMMI ellenőrzi

a) az 5.§ (3) bekezdése a)-f) pontjai szerint bejelentett adatok helyességét;

b) a törzskönyv vagy tenyésztési főkönyv adataival, illetve kísérleti teljesítményvizsgálatokkal az 5.§ (3) bekezdése g)-j) pontjaiban megadott értékmérő tulajdonságokat és egyéb szempontokat.

(3) A (2) bekezdés b) pontja szerinti ellenőrzés módjáról a bejelentő és az OMMI írásban megállapodást köt.

16.§ (1) A fajtaelismerésre irányuló vizsgálathoz szükséges adatok körét a vizsgálati módszer kidolgozásakor kell írásban meghatározni.

(2) Az elismerésre bejelentett fajta származási, tenyésztési és termelési adatait az ideiglenes tenyésztési engedélyben foglaltak szerint, törzskönyvben vagy tenyésztési főkönyvben kell nyilvántartani.

(3) A tenyésztési adatok nyilvántartására a bejelentő akkor jogosult, ha mint tenyésztő szervezet ideiglenes, illetve végleges elismeréssel erre engedélyt szerzett. A nyilvántartások vezetésével a bejelentő más, ilyen tevékenység végzésére elismert szervezetet is megbízhat.

17.§ (1) A 15.§ (2) bekezdésének b) pontja szerinti kísérleti teljesítményvizsgálatot azonos körülmények között, legalább egy azonos hasznosítású fajta egyidejű vizsgálatával kell lefolytatni.

(2) A kísérleti teljesítményvizsgálat módszerét az OMMI állapítja meg.

(3) A kísérleti teljesítményvizsgálatoknak az elismerésre bejelentett fajta azon generációjára kell kiterjednie, amely a bejelentés szerint a fajtára jellemző első generáció.

(4) A besorolás szerint első generációnak minősül

a) fajtatiszta fajták esetében a fajtába tartozó anyáktól és apáktól származó utód nemzedék;

b) honosított fajtatiszta fajta esetében az első itthon született generáció;

c) hibridek és keresztezések esetében a szülő, illetve utód generáció.

(5) Az OMMI jogosult a kísérleti teljesítményvizsgálat végzéséhez szükséges térítésmentes mintavételre.

(6) A bejelentő köteles gondoskodni arról, hogy a kísérleti teljesítményvizsgálatokhoz szükséges vizsgálati anyag - az írásbeli megállapodásban rögzített határidőig - térítésmentesen az OMMI rendelkezésére álljon.

(7) Az OMMI-nek joga van a fajtaelismerésre irányuló vizsgálatot megszüntetni, és a fajta hazai köztenyésztésbe vételét megtiltani, amennyiben a bejelentő a bejelentéskor írásban rögzített vizsgálati anyagot meghatározott időre nem biztosította.

18.§ (1) A fajtaelismerésre irányuló eljárás időtartamára az OMMI javaslata alapján - a bejelentő kérésére - a Földművelésügyi Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) a bejelentő által az ideiglenes tenyésztési programban megjelölt helyekre és létszámokra ideiglenesen engedélyezheti az elismerésre bejelentett fajta tenyészállatainak forgalomba hozatalát. A fajtaelismerési eljárás időtartama alatt a bejelentő köteles minden változást, a tenyészállatok kihelyezése, eladása előtt az OMMI-nek bejelenteni.

(2) Az ideiglenes forgalmazási engedély birtokában a bejelentő a bejelentésben elfogadott fajtanévvel kizárólag az engedélyezett helyeken, illetve helyekre és csak a tenyésztési programjában elfogadott fajtájú állatokat hozhatja forgalomba.

(3) Az ideiglenes forgalmazási engedéllyel rendelkező fajták tenyészállatai az engedélyezett helyeken kívül csak akkor hozhatók forgalomba, ha azokat valamely elismert tenyésztő szervezet a tenyésztési programjában kívánja felhasználni. Az ettől eltérő forgalmazás esetén az OMMI a Tv. 45.§-ának (2) bekezdésében foglaltak szerint jár el.

19.§ (1) A fajtaelismerésre irányuló kísérleti teljesítményvizsgálatért a bejelentőnek díjat kell fizetni, ami az OMMI-t illeti meg. A díj az írásban rögzített vizsgálati módszer szerint lefolytatandó teljesítményvizsgálat ténylegesen felmerült költségének 50%-a. A bejelentő az Állattenyésztési Alapból - külön jogszabály szerint - az OMMI igazolása alapján a kísérleti teljesítményvizsgálat költségének fennmaradó részére támogatást igényelhet. A kísérleti teljesítményvizsgálati díjat előkalkuláció alapján kell megállapítani, fizetésének ütemezését az írásbeli megállapodásban kell rögzíteni.

(2) A fajtaelismerésre irányuló vizsgálatok egyéb - az (1) bekezdésben nem említett - költségei a bejelentőt terhelik.

(3) Ha a fajta vizsgálat a 2.§ (2) bekezdése alapján történik, a vizsgálat teljes költsége a bejelentőt terheli. Ebben az esetben a vizsgálat eredményétől függően a bejelentőnek joga van az eredmények közzétételét megtagadni.

(4) A bejelentőnek a bejelentéstől a vizsgálat lezárásáig évente, külön jogszabályban meghatározott - a kísérleti teljesítményvizsgálati díjtól független - nyilvántartási díjat kell fizetnie.

20.§ (1) Az OMMI a fajtaelismerésre irányuló eljárást lezárja, ha az írásbeli megállapodásban rögzített módszer szerinti vizsgálatok befejeződtek vagy vizsgálati anyag hiányában azokat nem tudta elvégezni.

(2) A fajtaelismerésre irányuló vizsgálat eredményéről az OMMI összefoglaló jelentést készít, amelyet a minisztériumhoz kell jóváhagyásra benyújtani.

(3) A jelentésnek tartalmaznia kell minden, a bejelentésben megjelölt szempont vizsgálati eredményét, amelyet a bejelentővel előzőleg ismertetni kell.

21.§ (1) A minisztérium a fajtaelismerésről okiratot állít ki. A fajtaelismerés megtörténtét be kell vezetni az OMMI-nél erre a célra rendszeresített nyilvántartó könyvbe, amely közokiratnak minősül.

(2) A fajtaelismerést követően a fajta eredeti tulajdonságainak megtartásáért az elismert fajtafenntartó tenyésztő szervezet felelős.

(3) A fajtaelismerést követően a jelentésben foglaltakból az OMMI a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Értesítőben közzéteszi

a) az elismert faj, fajta nevét;

b) a fajtafenntartóként elismert tenyésztő szervezet (a továbbiakban: fajtafenntartó) nevét, címét;

- c) a 7-10.§-okban foglaltak szerint a fajta besorolását;
- d) a nemesítő(k) nevét és részarányát;
- e) a bejelentő által javasolt hasznosítási irányt;
- f) a vizsgálatról készített jelentés hozzáférhetőségének helyét és idejét;
- g) a fajtaelismerés időtartamát.

(4) A jelentésben foglaltakból az 5.§ (3) bekezdésének f)-h) pontjaiban megfogalmazott jellemzők vizsgálati eredménye az OMMI kiadványaiban kerül közzétételre.

(5) Ha a fajtaelismerési kérelem célja nem a köztenyésztésbe vétel volt [2.§ (2) bekezdés], a jelentést az OMMI csak a bejelentő részére küldi meg.

22.§ (1) A nemesítőt - ellenkező bizonyításáig - megilleti az a jog, hogy út nemesítőként ismerjék el.

(2) Nemesítő

- a) hazai fajta esetében az a magánszemély, aki egyéni munkájával vagy a bejelentővel létesített jogviszony alapján a hazai fajta tenyésztési programjának kialakítását végezte vagy abban közreműködött;
- b) külföldi fajta esetében az a magán- vagy jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki a fajtára vonatkozó védelem kedvezményezettje.

(3) Amennyiben hazai fajta esetében a bejelentő nem a nemesítő volt, a bejelentő köteles a nemesítőt a bejelentéskor írásban megjelölni. Ebben az esetben a bejelentő a nemesítővel megállapodást köt, amely tartalmazza a nemesítő feladatát és a nemesítői részarányt, továbbá tartalmazhatja a nemesítői munka ellenértékét (fajtajutalék). A megállapodást a bejelentéshez csatolni kell.

(4) Nem lehet nemesítőként megjelölni olyan magánszemélyt, akinél a rendelet végrehajtásával kapcsolatban összeférhetetlenség állapítható meg.

(5) Tenyésztő egyesület, szövetség által bejelentett, illetve fenntartott fajták esetében nemesítő nem nevezhető meg.

23.§ (1) Az elismert fajta gazdaságilag fontos tulajdonságainak alakulását az OMMI ellenőrzi. Ennek költsége az elismert fajtafenntartót terheli. A költséget és a fizetés módját a 19.§ (1) bekezdése szerint kell megállapítani.

(2) A fajta elismerését a minisztérium

- a) meghosszabbíthatja, ha az ellenőrzés alapján megállapítható, hogy a fajta gazdaságilag fontos tulajdonságai nem változtak kedvezőtlenül;
- b) felfüggesztheti, ha a fajtafenntartó eltér a tenyésztési programjában foglaltaktól vagy azt nem hajtja végre, de annak pótlására lehetőség van;
- c) visszavonhatja, ha
 1. a felfüggesztés nem vezetett eredményre,
 2. a fajta tenyésztése megszűnt,
 3. a fajta gazdaságilag fontos jellemzői az elismeréskor megállapítottakhoz viszonyítva kedvezőtlenül változtak.

(3) A (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a felfüggesztéssel egyidejűleg meg kell határozni azokat a feladatokat, amelyeket pótolni kell, és azok teljesítésének határidejét, a tenyész- és szaporítóanyag forgalomba hozatalának feltételét.

(4) A fajtaelismerés visszavonását követően a fajta tenyész-, illetve szaporítóanyaga csak külön engedéllyel és legfeljebb a visszavonást követő három hónapig hozható forgalomba.

24.§ (1) Ez a rendelet 1994. július 1.napján lép hatályba.

(2) A minősítéssel rendelkező fajták e rendelet szerinti elismerését - a tenyésztő szervezettel egyeztetve - 1994. december 31-ig el kell végezni. A fajtaelismeréshez szükséges kísérleti teljesítményvizsgálatok - az OMMI javaslatok alapján - a korábban végzett kísérleti eredményekkel helyettesíthetők.